

חוסל. חובש נשאר ליד הפצועים והמתין לבוא תחנת האיסוף עם שני הרופאים.

במרחק 100 מטרים, לערך, דרומית לכביש, כבר נראו בעליל לועיהם של התותחים המצריים, כשהם פולטים רשפי-אש. מאהוריהם, אפלים יותר, נראו כמה מבנים; ליד אחד מהם נראתה צללית חייל מצרי. לרגע נעצרה השדרה הדו-טורית, ולוי הודיע באלחוט לדני כי הוא מתחיל בהתקפה.

יאיר, מפקד כוח א', ציין למחלקה השמאלית את הסוללה הקרובה, ולמחלקה האחרת אמר להתפרס ימינה ולתקוף סוללות סמוכות, מן התותחים הקרובים אל הרחוקים.

פקודת ההסתערות ניתנה מטווח 50 מטרים. בצרורות תת-

סוללות הארטילריה המצרית במתחם אוס-כתף יכלו לשמש מופת להתבצרות. ארבעת התותחים בכל עמדה מוצבים היו בתעלות חפורות ובנויות. בין הקנים עברה חפירה, שעומקה למעלה מקומת-אדם. בין כל צמד תותחים, מעט מאחוריהם, נמצא בונקר-לוחמים (בעת הטיהורים הסתתרו בהם חיילים מצריים לא-מעטים; והצנחנים, בתנופת-שטיפתם, לא הבחינו בהם) וחפירה התמשכה לאחור אל מצבורי-התחמושת. כמאה מטרים מאחורי התותחים חנו כלי-הרכב הגוררים.

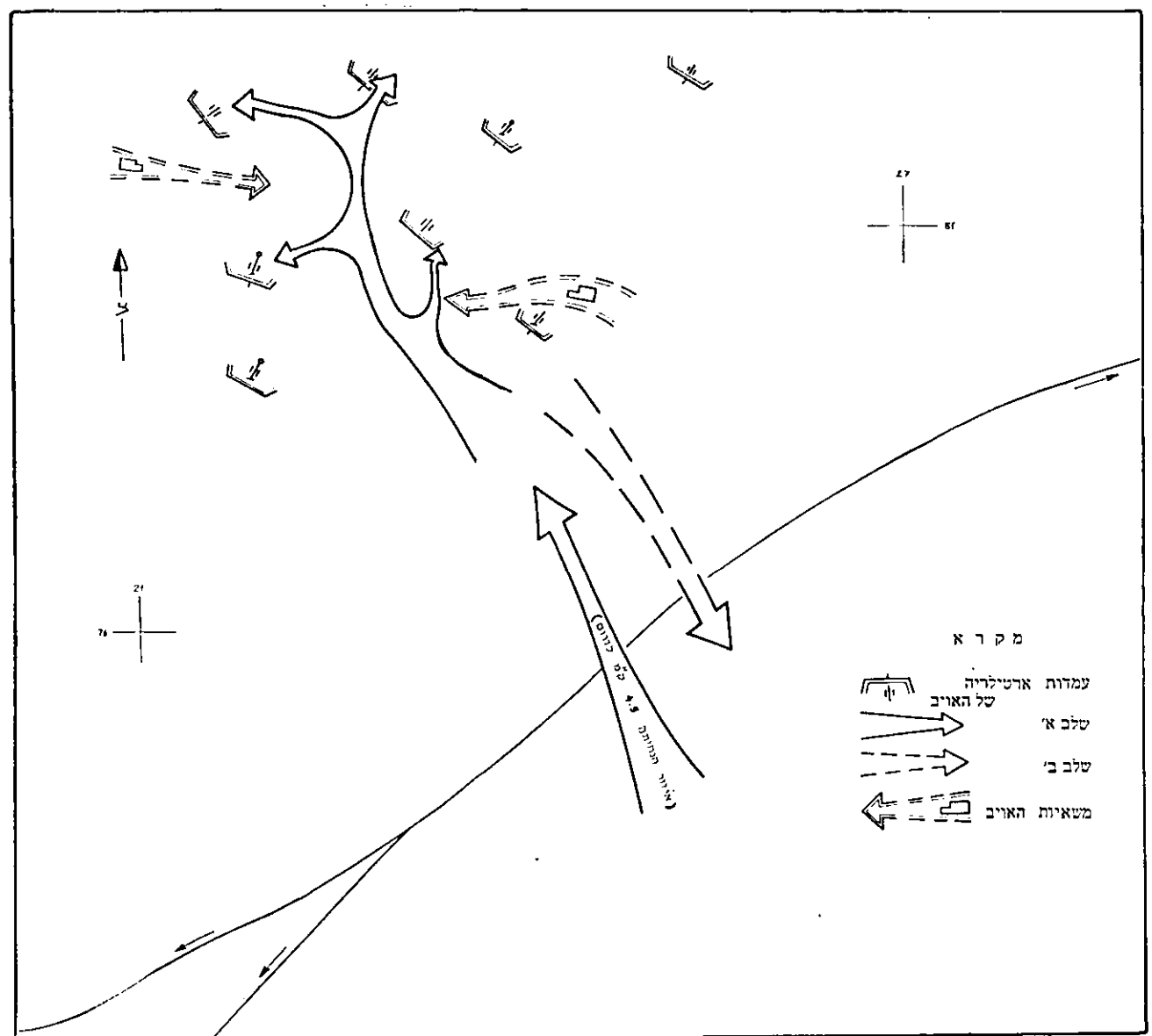
חזי, אשר נע מאחור, הפעיל מייד מחלקה של עוזי, וזו בלמה באש את השיירה. אותו זמן עצמו פקד לוי על יתרת הכוח של עוזי, אשר נע בעת הזאת באגפו המערבי, והיה הקרוב ביותר אל השיירה — להסי תער עליה.

עוזי לקח אחת ממחלקותיו והסתער מייד. אנשיו ירו בשצף-קצף. החיילים המצריים שקפצו מתאי-הנהיגה של המשאיות, נקטלו עד אחד, בטרם היה סיפק בידם להתרחק. אחר-כך נורתה פצצת ה"נ"ט, שפגעה כנראה ישירות במיכל-הדלק של אחת המשאיות. להבה גדולה בקעה, וחיש מהר נת-עטפה כל המכונית באש. שאר כלי-הרכב נשטפו. עוזי כינס את המחיר לקה, ניתק את המגע עם השיירה הדוממת, ונפנה אל סוללת-תותחים שנקבעה לו כמשימה, דרומית ליעדי הכוח של יאיר.

במקום ההיתקלות בערה המשאית. אחר זמן-מה החלה מתרסקת בקולות נפץ. לא נותר ספק כי היתה טעונה תחמושת, והפגזים שבה החלו מת-פוצצים. אבל ברגעים הראשונים עדיין לא נתפסה במלואה הסכנה האימתנית שהיתה צפונה באבוקה דולקת זו.

היתקלות המסייעת בשיירה שניה

בשלב זה הופעל כוח ג', המסייעת של פסח. סגן מפקד צוות הפשיטה, חזי, הורה לפסח לנוע שמאלה לעבר תותחים שעדיין ירו שם. הכוח פרש שמאלה, אבל בטרם התרחק מן המקום הופיעה ממול שיירת-רכב נוספת. היא קרבה ובאה ממזרח, ממרכז מתחם אוס-כתף, ופסח העריך שהיתה זו עתודה אשר נשלחה לתגבר את סוללות-התותחים. הוא השמיע פקודה למחלקה שמשמאלו, והחל רץ בראשה מול השיירה, בקו מקביל לקו ההתקדמות של המכוניות, תוך שהוא צועק

מהלך הפשיטה

מקלעים ונפץ-רימונים פרצה המחלקה השמאלית אל תוך העמדות, והתפצלה לעבר התותחים — כיתה אל כל תותח. הקנים, שירו עד עצם הרגע הזה, עדיין להטו. הצוותים המצריים הנדהמים לא ירו אלא יריות בודדות, קפצו מתוך החפירות וניסו להימלט. הצנחנים שטפו את העמדות במהירות — חלקם רץ, ביריות מן המותן, בתוך החפירות; חלקם רץ למעלה, לאורך שפת החפירות. יאיר עצמו, שצמוד היה למחלקה זו השמאלית, יכול היה להבחין בין צרור לצרור במטחי-ירי רחוקים יותר. מחלקתו הימנית באה גם היא במגע עם האויב.

לתוך המולת-הקרב בעמדות-התותחים חדר נהם כלי-רכב קרבים. מהעורף, במערב, הופיעה שיירת-משאיות, ששיבע מכוניות, בפנסים דולקים.

לאנשיו לנצור את אשם, להתקרב אל המשאיות ככל האפשר „ולתפוס אותן בצדן הרחב“.

האש נפתחה על השיירה מטוח קצר ביותר, ובין צרורות הנשק האוטומטי והרימונים העפים, שולחה פצצה נ"ט, היישר אל מיכל-הדלק של אחת המשאיות. שוב פרצה להבה. המחלקה הגיעה לטוח הסתערות, אולם באותו רגע עצמו נפתחה על המשאיות אש גם מכיוון אחר.

היורים היו חיילי אותה מחלקה מכוחו של יאיר, אשר השתייך קה את הסוללה הראשונה, המשיכה בטיהור לכיוון שמאל ובתנופת הטיהור התקרבה במידה מסוכנת אל כוח ג' של פסח. משהשיגו במשאיות, פקד יאיר על מחלקה זו להשתטח במבנה פרוס ולהיות מוכנה להסתערות המצרים שבמשאיות; אך אינטואיטיבית חש שאנשי פסח עלולים להיות בקרבת מקום. הוא פקד על חייל להעלות פצצת-אורה, ולאורו נוכח לראות כי השערותו היתה נכונה, ומייד הפסיק את היריות לעבר המשאית.

מכת-האש הכפולה והתלקחות אחת המכוניות בלמה את השייך רה המצרית, ואנשיה החלו מקפצים לכל עבר. אלה שהגיעו מתוך התאים — נהרגו מייד. הנותרים נמלטו אל מתחת למשאית השלישית, ומשם ירו שני צרורות קצרים ללא הכוונה.

פסח קם, ובחיפוי הרב-סמל ואחד הסמלים שנמצאו לידו זינק קדימה, הגיע עד משאית-המקלט, נצמד אל אחד הגלגלים הקדמיים, השתופף — ושילשל רימון אל מתחת לארגז; אחר-כך נרתע לאחור, תפס עמדה, ופתח גם הוא באש. אותם חיילים מצריים ששרדו לאחר התפוצצות הרימון נהרגו, עד האחרון בהם, ביריותיו של פסח.

ההתפוצצות במשאית-התחמושת הנוערת

כוח א' של יאיר היה מפוצל לשניים. מחלקה אחת, עם יאיר, נמצאה שמאלה מן הסוללה שהותקפה ראשונה, בקרב כוח ג' של פסח. המחלקה הימנית הימנה עוד יותר, ולאחר שטיפת סוללה שניה עלתה על סוללה שלישית של תותחים נגד-טנקים.

כוח ב' של עוזי, אשר שיתק את שיירת-התחמושת המצרית, היה במגע עם יעדים מרוחקים יותר בדרום-מערב המתחם. כוח ג' של פסח, ועמו חזי, נמצא עתה ליד שיירת-העתודה המצרית, אשר אותה חיסל בשכנות למחלקתו השמאלית של יאיר.

ובין שתי המשאיות הנוערות — אחת מן השיירה שבאה מן העורף ואחת מזו שבאה מתוך המתחם — תקועה היתה, באורח מקרי וגורלי, תחנת-איסוף הפצועים: שני הרופאים ירון וג'אד וארבעה חובשים.

לפחות שניים מן הצוות הזה היו כאן יוצאי דופן. ג'אד, חברו למחזור של ירון, סיים את לימודי-הרפואה, גמר את הסטאז' ונפנה לבימוי סרטים. במילואים הוצב ליחידה של חיל-רפואה, אך השיג את העברתו ליחידת-הצנחנים, שבה עשה בשעתו את שירות-החובה שלו, מטוראי עד מפקד-מחלקה —

וכך נמצא עתה בצוות-הפשיטה. הרביעי מבין ארבעת החובשים לא היה חובש כלל, אלא קצין-הקישור של היי-חידה, אשר תפקידו הסתיים, למעשה, עם ההתארגנות. אי-לכך הסתמך על העובדה שעבר בשעתו קורס-חובשים, וצו-רף אל הצוות לא בתפקידו — כי אם כאחד החובשים.

מוארים בלהבות כלי-הרכב הנוערים ובפצצות-התאורה שזינקו מדי פעם אל-על, טיפלו הרופאים בשני פצועי ההיתקלות עם התשמוע המצרי. אחד מהם היה במצב-גסיסה, אך הרופאים לא הרפו ממנו, ועשו מאמצים נואשים להחזיקו בחיים על-ידי הנשמה.

פרצי-יריות והתפוצצויות-רימונים נשמעו מכל העברים. הנו-רים מלמעלה מציפים היו את השטח באור-יום. חובשי הכוחות הביאו נפגעים נוספים. במחלקתו השמאלית של יאיר נפצע פצועי-מוות צנחן מכפר-מנחם, מייד עם פתיחת האש בסוללה הראשונה. התפוצצות רימון, כיסתה את אחד החיילים ברסי-סים בכל חלקי גופו ופצעה גם את אחד הקצינים, גדי, שהמ-שיך בלתימה ורק אחר-כך בא בעצמו להיחבש. אחר-כך החלו מגיעים פצועים מן היעדים הדרומיים המרוחקים.

בעוד הרופאים והחובשים מתרוצצים בין הפצועים בקומה זקופה, גוהרים עליהם וחובשים אותם ומתקנים להם חוסמי-עורקים לאור פנסים-כיס, החלה משאית-התחמושת הנוערת להתרסק ולהתפוצץ.

הדליקה שהבעירה עד כה רק את השלד והארגז, הגיעה, כנראה אל הפגזים, והמכונית הפכה להר-געש יורק גושי-מתכת לוחטים בהתפרצות גוברת והולכת. הרסיסים הקטלניים ניתכו כברד על פני איזור בקוטר של 200—300 מטרים, שבמוקדו נמצא הכוח של פסח. עד מהרה היו מוטלים עשרה נפגעים — שלושה מהם הרוגים, שלושה פצועים אנושות.

בין רעם-התפוצצות למשנהו, הרימו החובשים והרופאים אלונקות, במאמץ להוציא את הפצועים מתחום-הסכנה של המכונית המתרסקת וגושי-המתכת המתעופפים, כשהם מנצלים את ההפוגות הקצרות לדילוגים, משתטחים מאחורי גבשושית מזדמנת, ממתינים, מדלגים וחוזרים לחלץ פצועים נוספים. צנחנים אלמונים מן הכוח שבקרבת מקום באו בריצה, ללא פקודות וללא קריאה, סיעו בהרחקת אלונקות, חיפו על הפצועים בגופם, אחר חזרו ונעלמו בחשיכה.

ובעוד ההתפוצצויות נמשכות, פילחו קולות חדשים את הרעש מחריש-האוזניים. מאי-שם, מטוח שלא עלה על 300 מטרים, פצח את לועו (כפי שהוברר עד מהרה) תותח נגד-מטוסים, אשר הופעל במסלול שטוח. שני צנחנים מאנשי פסח נפלו תחתיהם פצועים.

חזי הורה להציב שני מקלעים מול מקומו המשוער של התותח המסתורי, ופסח לקח עמו חייל, זחל קדימה, הגיע עד הגדר, ראה הפירות, הבחין בתנועה, שמע קולות, זחל חזרה — ורצה לקחת עמו כיתה ולהסתער על התותח. אבל חזי נצטווה אותה שעה על-ידי לוי להימנע מפיזור האנשים. הוא הבחין שהתותח יורה בכיוון קבוע, ולאחר שהורה לכיח לסטות הצדה מקורה-אש, לא נשקפה עוד סכנה ממשית מכיוון זה.

מהם עם שוך ההתקפה. לוי הוציא פקודת-כינוס, והורה לרכז את כל הנפגעים במה שצויין על-ידו כ"בונד קר מרכזי", שיתן מחסה בטוח יחד סית מפני געש המכונית המתפוצצת, ויאפשר לרופאים להכין את הפצועים לקראת המסע בחזרה.

כוחותיהם של יאיר ועוזי החלו מת-כנסים. אך פסח שהיה הקרוב ביותר לאיזור ההתפוצצות ומספר נפגעיו היה הגדול ביותר, ביקש עזרה באנשים ובאלונקות.

בקרבת הבונקר, שנועד לקליטת ה-פצועים, הורה לוי ליאיר להציב מח-לקה אשר תאבטח את ההתארגנות כלפי דרום. מחלקה נוספת נשלחה אל פסח, עם ג'אד כרופא ומישה כחובש.

צנחנים בתום הפשיטה

ארגון הכוחות לקראת המסע בחזרה

בבונקר של סוללת-תותחים 122 מ"מ רוכזו הפצועים בעמל רב למדי, אך שם נמצאו בביטחון יחסי, ושני הרופאים עברו מפצוע לפצוע, דיברו אתם, הרגו-עום, הנחו את החובשים, תיקנו את החבישות וחוסמי-העור-קים, והתקינו עירוים של תחליפי-פלסמה לסובלים מדי-מומים קשים.

הפצועים לא זעקו. הרופאים והחובשים השתאו לנוכח הת-נהגותם. הם היו שקטים, ענייניים, בעצמם ידעו מי בהם פצועים קשה, הפנו את הרופאים לעברם וביקשו זריקות מורפיום — ללא בהלה, רק משהיו כאביהם קשים-מנשוא.

ג'אד, מישה ומחלקה בפיקוד קצין-המבצעים, אלישע, יצאו למקום הימצאו המשוער של פסח. החלו קריאות ואיתותים בחשיכה. אחר-כך נשמעו קולותיהם של אנשי-המסייעת. בטרם הגיע כוח-חילוץ זה אל אנשי פסח, קרב ממול סגנו של יאיר, שי, כשהוא נושא פצוע, וביקש את ג'אד לחזור לבונקר ולטפל בו. ג'אד חזר, בדק את הפצוע, אך לא נותר לו אלא לקבוע את מותו.

החבישה הראשונית של הנפגעים בוצעה על-ידי מישה, תחת אחת המשאיות אשר ארגזה חיפה מפני הרסיסים המתעופפים. כל היתר הרימו פצועים ונשאו אותם — על אלונקות, על כפיים, על הגב — לעבר הבונקר.

בלי פקודות ותיאומים ובלי הידברות — פשוט, לפי הצורך שהוכתב על-ידי הנסיבות, נוצרה חלוקת-תפקידים בין מפקד צוות-הפשיטה לבין סגנו. בעוד חזי מארגן את פינוי הנפג-עים, טיפל לוי באבטחת הבונקר וסביבתו, ואחר-כך באבטחת מסע הפינוי.

ב-2.30 לערך הודיעו הרופאים כי הכינו את הפצועים. לוי התקשר עם דני וקיבל את האישור לנסיגה. החל המסע בחזרה.

לצוות-הפשיטה היו ארבעה הרוגים, שלושה-עשר פצועים —

ריכוז הפצועים בבונקר המרכזי

לוי, מפקדם של הצנחנים בעורף מתחמו של האויב, העריך את מצבו. התותחים המצריים, לפחות במרחב-פעולתו הוא, דממו כולם. הרעמים פסקו, ורשפי-האש לא נראו עוד. שלוש סוללות נשטפו וטוהרו, רביעית הותקפה וניטשה. סוללות אחרות שהיו בקרבתן, כך העריך — הערכה שאומתה אחר-כך — נעזבו על-ידי צוותיהן מוכי-הבהלה, כתוצאה מתקיפת היעדים הראשונים. אש-הארטילריה על כוחותינו נחלשה בהרבה. מפקדי-הכוחות ביקשו אישורים לתקיפת סוללות נוספות, אבל לכולם היו אבידות, ומדיווחיהם המקוטעים של הרופאים הובהר לו שמעתה קיימת משימה אחת: לפנות את הנפגעים.

הזמן הטיל גם הוא את משקלו להערכה. השעה היתה קרוב לשתיים אחר חצות. השחר יאיר לפני ארבע, ובשום אופן אסור שיישאר עד אז עם כוח מצומצם כזה במתחם האויב — שבעה-עשר הנפגעים הצריכו למעלה מששים נושאי-אלונ-קות, יחד — חלק ניכר של הכוח. היתר דרושים היו לאבטחתם. במתחם השוריץ אלפי חיילים מצריים, וכן טנקים, לא יוכל כוח כזה להחזיק מעמד ביום.

וזה לא היה הכל. באורו הראשון של השחר, ואולי עוד לפני כן, צפויה היתה פריצת כוחות-שריון של האוגדה לתוך המתחם מן החזית ומעורפו המערבי, בציר הכביש. היה הכרח לצאת את המתחם ולעבור את הכביש לפני בוא הטנקים, נלא — עלולה להתרחש הסתבכות הרת-אסון.

זה היה השלב בו מנע לוי, באמצעות סגנו חזי, את מפקד כוח ג' פסח — מתקיפת התותח נגד-מטוסים.

הכוחות הפזורים בשטח נתונים היו בחילופי-יריות עם חו-ליות מצריות משוטטות, ועם שרידיהם של צוותי-התותחים אשר הסתתרו, כנראה, בבונקרים המבוצרים שלהם — והגיחו

ועשר אלונקות. על הללו הושכבו הפצועים קשה. היתר נישאו באמצעים מאולתרים, אברזינים ושמיות. הרופאים צעדו ליד הפצועים, השגיחו על תקינות העירוניים, והכתיבו את קצב המסע. גוש נושאי הפצועים הוקף מכל העברים כוחות אבטחה.

חצי קילומטר, בקירוב, היה המרחק עד לכביש. הקטע רחש חיילים מצריים. לוי פקד בלשון מפורשת לא לפתוח באש, אלא במקרה הכרח — כדי שלא להסתבך, לא להתעכב ולא לסכן את הפצועים. החשיכה נתנה גם היא מחסה. שתיים שלוש פעמים פרצו חילופי יריות קצרים. חיילים מצריים שהגיחו מעמדות קרובות, ולא היה מנוס מהיתקלות בהם — חוסלו.

בשעה 3 לערך חצה צוות הפשיטה הנסוג את הכביש, ודקות ספורות אחרי כן נשמע שקשוקה שרשרת הגוברת וקרב של הטנקים הפורצים מן העורף.

המאבק להצלת שלושת הפצועים

עד לכביש היתה התנועה מהירה יחסית, אך צפונה ממנו שוב החלו הרגליים מדשדשות בחולות הטובעניים, ושוב התנשאו בניצב הדיונות התלולות כמצוקים. גרעון השינה של שני לילות, קשיי השטח ומאמץ הלחימה מצצו שרידי כוחותיהם של הצנחנים, ועל אלה נתווסף משקל הפצועים וההרוגים. האנשים חרקו שיניים, גנחו, גייסו כל כוח שנותר בקרבם — שתקו, כשלו, קמו והמשיכו.

מרגע פתיחת מסע הנסיגה החל לוי משדר אל דני, שידאג לשיגור מסוקים. קילומטר לערך לאחר חציית הכביש, הורה לוי להיעצר ולהניח סימון קרקע לנחיתה. רגע קט דומה היה ששוגרו המסוקים, אך עד מהרה הוברר כי בעצם לא נתקבלה כל תשובה חיובית.

מצבם של שלושה מבין הפצועים — היה חמור למדי. הפוגה גתה המתנה למסוקים נוצלה לתיקון החבישות וצינורות העירוני. אך משהוברר כי אין מסוקים, לפי שעה, פקד לוי לנוע הלאה.

ההחלפות בנשיאת האלונקות והאברזינים תכפו והלכו, הנושאים קרבו אל סף ההתמוטטות. לאחר מסע של שני קילומטרים וחצי לערך, החל השחר מפציע במזרח. על מדרון גבעת החול התמקם צוות הפשיטה, הונח סימון קרקע, ושוב החלה המתנה מורטת עצבים למסוקים; יחד עמה, החל המאבק הנואש להציל את חיי השלושה.

זמן-מה לאחר האור הראשון נראה מסוק חג ממעל, מנמיך טוס ומחפש. המרחק בינו לבין הצנחנים שמתחת לא עלה על קילומטר אחד. אחר זמן שוב נסק ונעלם; הוא אסף, כנראה, פצועים של יחידות אחרות, ומשום כך לא הגיע אל הצנחנים. אחדים מן הצנחנים, שעלו לתצפית על תלולית גבוהה, היו עדים לקרב שריון-שריון בלב מעוז אוס-כתף, ראו את הטנקים המצריים העולים באש, ונבצר מהם להבין מדוע אין המסוקים מגיעים.

ברבע לשבע נחת סוף-סוף מסוק. הפצועים קשה הועלו. המסוק המריא. בסיבוב השני פונו הפצועים הנוותרים, בהם כאלה שמסוגלים היו לשבת.

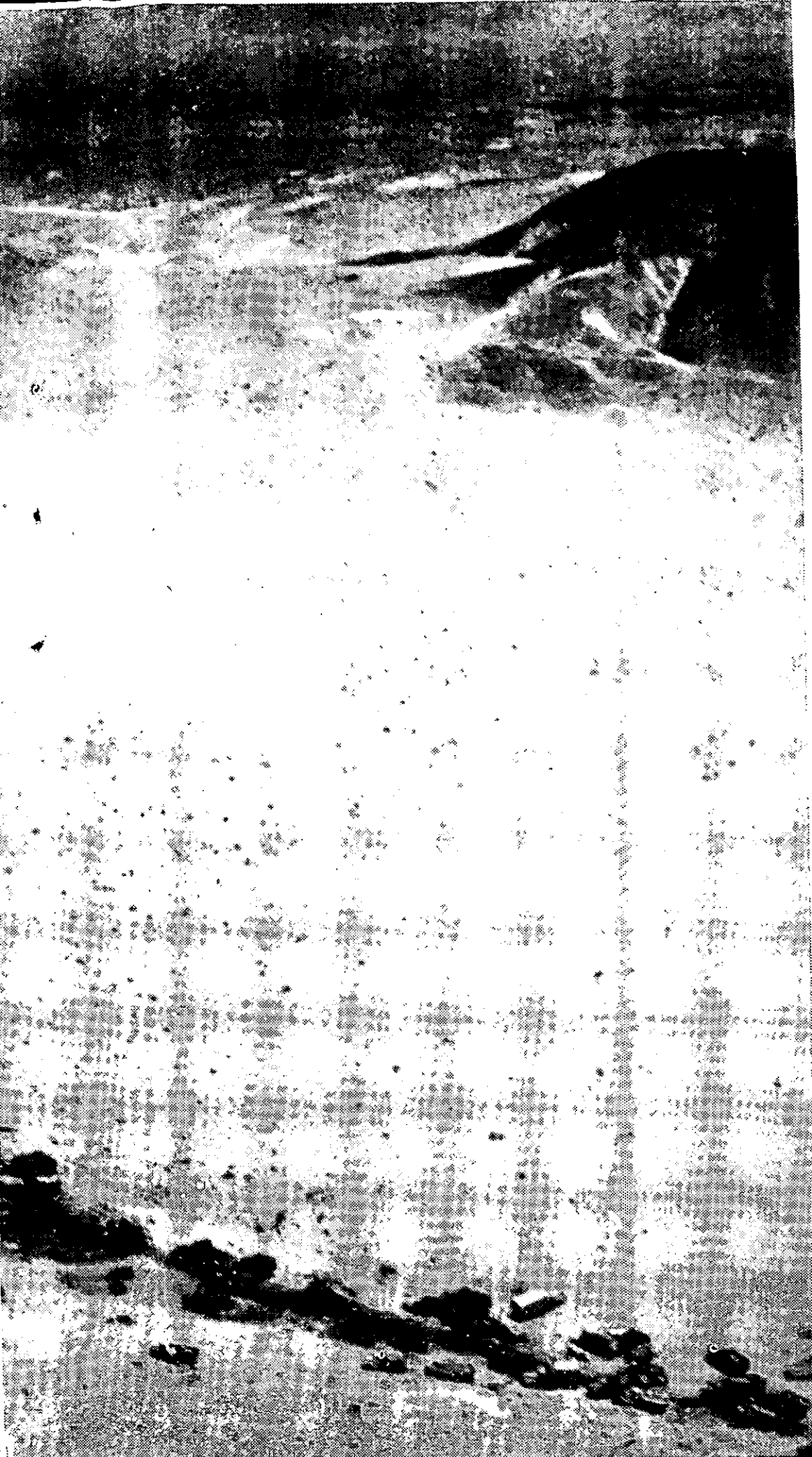
בנפול המתחם החלו כולם לנוע דרומה לעבר הכביש, כשהרוגים נישאים עטופי-שמיות. השעה היתה אחרי 9. את מקום קור-הלילה תפס החום, אשר זינק עד מהרה ללהט של 30 מעלות ומעלה. מים לא נותרו עוד. צנחן אחד, כבד-גוף, התמוטט תחתיו מוכה חום. מייד ניתן לו עירוידים.

אחר שעה ומעלה הגיעו ראשוני ההולכים — דני כבר היה עמם — אל הכביש. גוד-טנקים אחד עסק שם בהתארגנות שלאחר-הלחימה. מישה ניגש, ביקש מים. מפקד הטנקים שלח מייד נושאת-נשק ובה ג'ריקאנים אחדים. שליחים אחרים יצאו אל מפקדת האוגדה והביאו כמות-מים נוספת.

הצנחנים ישבו תחתיהם לאים וסחוטים.

יאיר ואחדים מאנשיו ניגשו לשריונאים, מהם ביקשו לדעת, מה ערך היה להשתקת התותחים המצריים. „זה היה יקר מפז” — אמרו השריונאים. כל עוד פעלה הארטילריה המצרית היו מרותקים. ואילו מרגע שפסקה ההפגזה וניתן היה לסיים את פריצת שדה-המוקשים, החלו הטנקים פורצים פנימה לתוך המתחם. הצנחנים ששמעו זאת, מצאו לנכון להביא את ההבהרה לידיעת חבריהם. לוי, בקולו השקט והשקול, דיבר אף הוא. אט-אט התעודדו הרוחות.

אחר-הצהריים הועלו הרוגי היחידה לנושאת-נשק, ונהג בודד יצא אתם מזרחה, כשידו האחת אוחזת בהגה וידו האחרת מוחה בלי-הרף את עיניו, שזלגו דמעות. בעת ההיא, לערך, באוטובוסים שהגיעו בינתיים, יצאו פרשי-הרפאים של דני לזירת-קרבות חדשה.

מביר-לחפן עד המיתלה

אנשי חיל-ההנדסה, ולאחר-מכן חצינו את איזור הדיונות. בדרכנו השמדנו נגמ"שים אחדים, וכן כבשנו מוצב פלוגתי מבוצר, אשר היה מוגן על-ידי מחסום שיני-דרקון וכלל גם תותחים-נ"ט.

„בביר-לחפן ראינו תחנת-מכ"מ, אשר סביבה פרוסים היו תור-תחים-נ"מ. המכ"מ כבר הותק קודם-לכן, על-ידי חיל-האוויר. הסתערנו על התחנה, כבשנוה והעלינו אותה באש; היא בערה כל הלילה, ושימשה לנו נקודת-ציון להתמצאות בשטח. עם תחילת הערב, ולאחר-מכן במשך הלילה, שמענו רעש טנקים הנעים מביר-לחפן דרומה. על-פי אורות-הרכב זיהינו שיירה ענקית, הבאה מכיוון ג'בל-ליבני; שיירה זו זוהתה

זהו סיפורו של גדוד-שריון בסיני — סיפור קרבותיו ומסעותיו, אשר נמשכו למן היום הראשון — מן הקרב בביר-לחפן עד לקרבות החסימה וההשמדה במבואות המיתלה, לקראת תום המלחמה. עיקרו מבוסס על סיפוריהם של מפקדים ולוחמים, אשר נטלו חלק בקרבות, וסיפרו אותם סמוך למועד ההתרחשויות לחיים גיל, איש קול-ישראל.

קרבות ביר-לחפן

המג"ד — סא"ל אברהם:

„לאיזור ביר-לחפן הגענו בשעה 1700 לערך. במשך היום צלחנו שדה-מוקשים בקרבת הגבול, בנתיב אותו פילסו לפנינו

אליו את האש, והמצרים חיסלו אותו מייד. אילן נפגע ישר
רות בטנק שלו, ונהרג במקום. חילופי-היריות נמשכו במשך
כל הלילה, ולקראת שחר, בשעה שלוש לערך, הזזתי את כל
הכוחות אחורנית, על-מנת להיכנס לעמדות-יום. השארתי את
המ"פים בעמדות-תצפית, ואילו כל שאר הכוח נמצא בעמדות-
המתנה, מצפים לראות מה יתגלה לפנינו בהאיר היום".

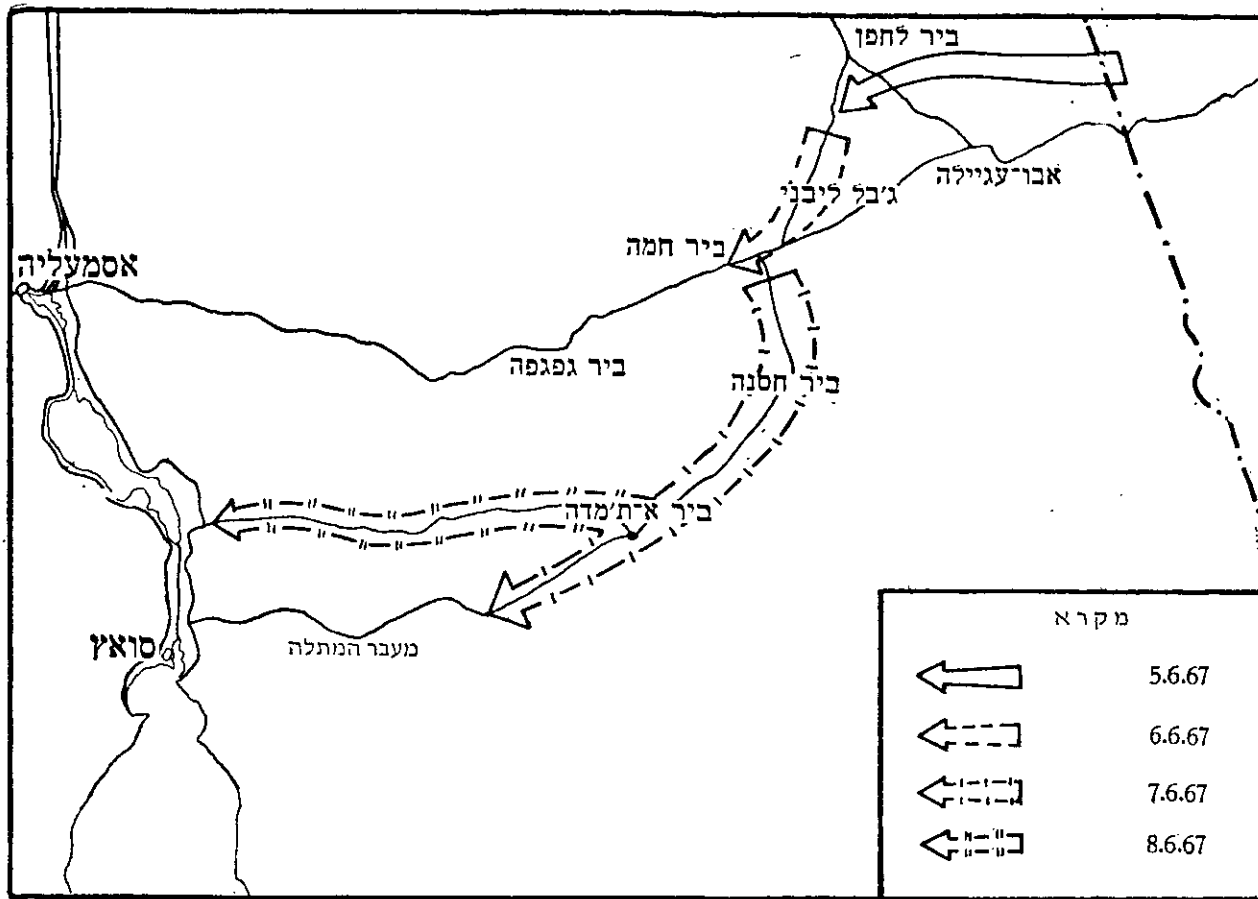
סרן גיא:

"אפתח בסיפור הקרב ליד ביר-לחפן. היה זה היום הראשון
ללחימה. משימתנו אותו ערב הייתה לחסום בשני הכיוונים
ציר-תנועה המוליך לעבר אל-עריש וממנה. שיירות עצומות
של רכב, אשר לא יכולנו לזהותו לסוגיו השונים, נעו על פני
הכביש, עליו ירינו בלילה. הצלחנו לפגוע בטנקים מצריים

מאוחר יותר ככוח שכלל שתי חטיבות משורינות, ואשר נע
לעבר אל-עריש.

"בשעה 2000 קיבלנו פקודה לחסום את ציר הכביש, על-מנת
למנוע מן האויב העולה מג'בלי-בני לעבור בו. כאשר קרבה
אלינו השיירה התפרס הגדוד כולו מול הכביש עליו נעה —
ופתח עליה באש. עד אז נסעה השיירה באורות מלאים, אך
משפתחו עליה באש כיבו מייד את האורות. לא היו ברשותנו
אמצעי-תאורה, ולפיכך כיוונו את יריותינו לאור שהפיצו
הטנקים והמשאיות המצריים הפגועים.

"אחד המ"פים, אילן, נמצא עתה באגף השמאלי, לפני כל
היתר. הוא החל בתנועה לעבר האויב, על-מנת לחסום את
רכב האויב בתנועתו. אילן רצה לאתר בדיוק מי היורים
ומאין הם יורים, ולשם כך הפעיל זרקור. אורי-הזרקור משך

מסע הגדוד

הקרב. במשך כל עת הקרב, גם בלילה וגם כל שעות הבוקר, היינו נתונים להפגזה ארטילרית. בעיקר נורו עלינו פצצות מרגמה 120 מ"מ. מעניין לציין, כי הייתי צריך לספר את הדבר אחר-כך לפלוגה, כי הם לא חשו בכך ולא נבהלו. הם אף לא חשו או הבינו את המצב בו היינו נתונים. קרב השריון העסיק את האנשים עד כדי-כך שלא נתנו דעתם כלל להפגזה הארטילרית. איש לא נפגע, אף כי המפקדים עמדו וניהלו את קרב-האש כמעט כל הזמן כשמחצית גופם העליונה מחוץ לטנק. רק אחר-כך גילינו פגיעות בגלגלים וחתיכות גומי קרועות מן הרסיסים. זה היה הקרב העיקרי נגד השריונים. היינו צפופים מאוד, שכן הגבעה ממנה ירינו היתה קטנה, מוגבלת מצדה האחד על-ידי כביש עליו נעו כוחות-האויב, ומצדה השני — על-ידי ואדי. לפני נמצאו ששים טנקים מצריים. בנסיבות אלו קשה היה לנהל אש בתוך הפלוגה, ולפיכך היה זה למעשה קרב שניהל כל אחד לעצמו: גילית משהו — מהר, ודפוק! אותו! מולנו ניצבו תותחנים טובים; כאשר היה טנק משלנו עולה לעמדה — מייד היו הטנקיסטים המצריים יורים בו, ובמקרים רבים אף פגעו. היו לנו טנקים אחדים שנשאו על גופם עדות לפגיעות. חלקם היו מרוטשים למדי, אך המשיכו להילחם עד סוף הקרב.

„נמצאתי עתה בצד ימין. שוב עליתי וניסיתי לירות בטנקים המצריים מן האגף, שכן זוהי המטרה הנוחה לנו ביותר, בהיותה רחבה מאוד. בקרב זה פגעתי בשישה טנקים, אך תוך כדי לחימה חשתי בשתי פגיעות שפגעו בטנק שלי. כאשר אזלה התחמושת שבר-שותי כמעט כליל, רציתי לנסוע אחורנית כדי להצטייד — ואז

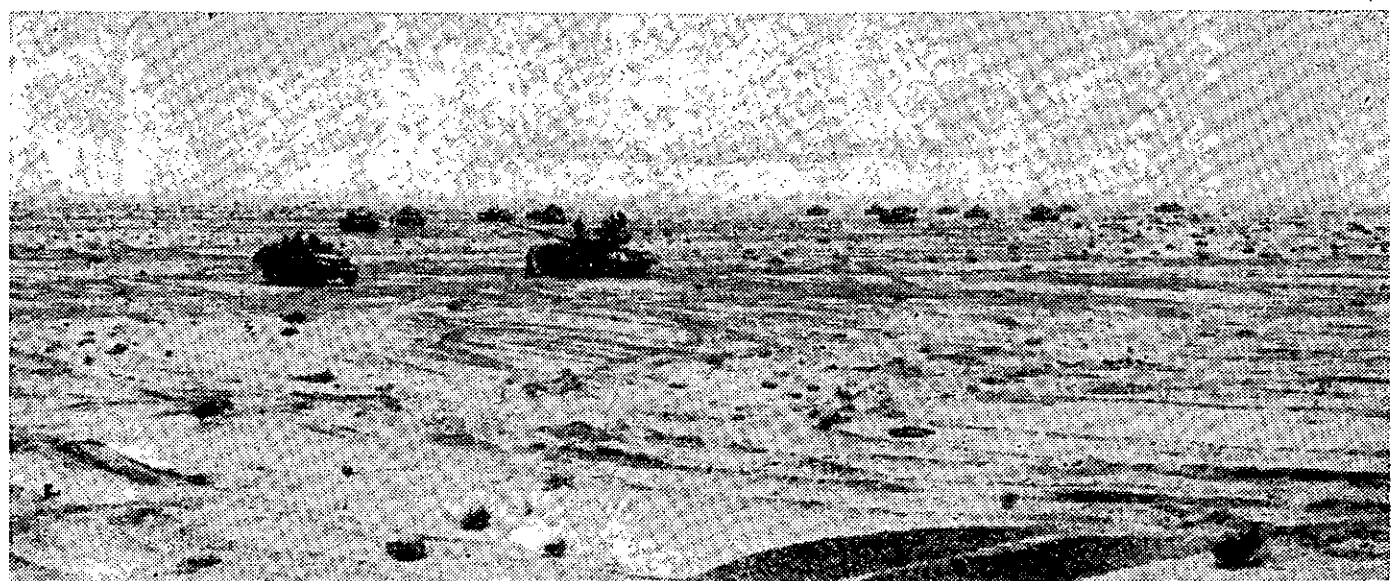
אחדים — ולהציתם. גם אנו ספגנו מנת אש מן הטנקים המצריים וכן נמצאנו כל העת תחת הפגזה ארטילרית, שבאה ממוצב ביר-לחפן, וכנראה גם ממוצבים אחרים בסביבה. תמונת-המצב היתה מעורפלת למדי: כוחותינו סופגים מנות אש מלפנים, ויורים למטרות לא-ברורות לחלוטין, הנעות על הכביש. בתוך אי-בהירות זאת היה דבר אחד ברור לחלוטין — כמויות-הנשק של האויב היו עצומות.

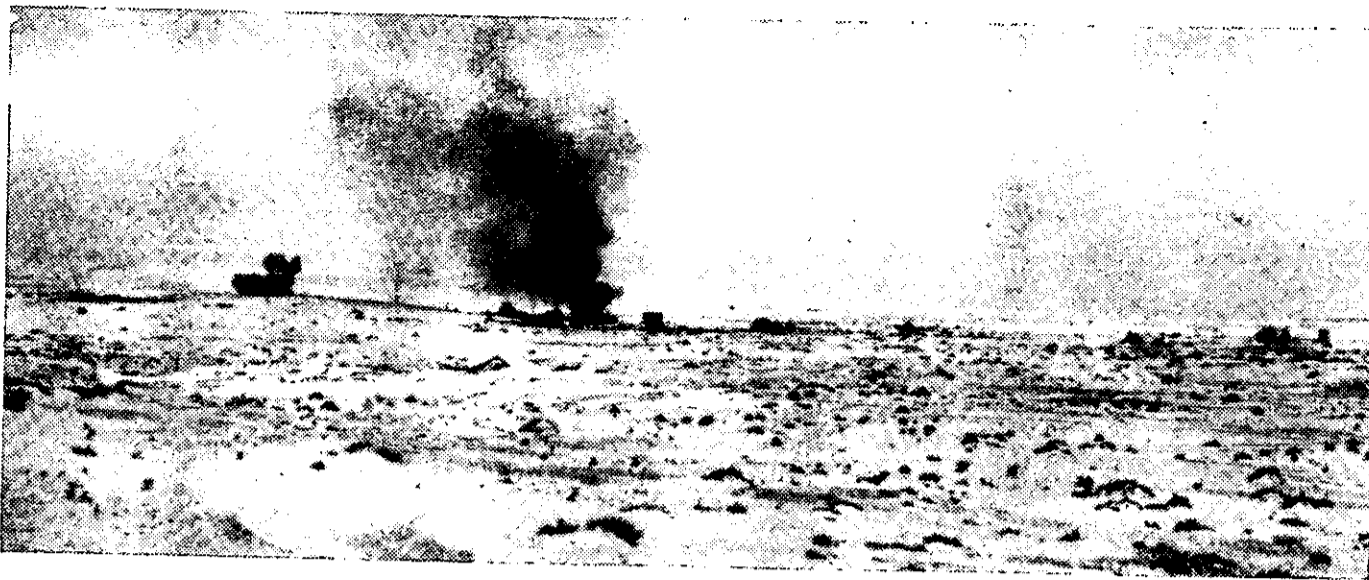
„נמצאתי עתה באגפו השמאלי של הגדוד. עם שחר עליתי על גבעה סמוכה, ובאור ראשון גיליתי נכחנו מערך עצום של טנקים מצריים, שהיו סדורים עדיין גושים-גושים, כשהם מכונסים בחניוני-לילה פלוגתיים או גדודיים. משנורתה היריה הראשונה התפזרו לעמדות. זה היה כל תימרונם בקרב. היו שם כחמישים-ששים טנקים, פרוסים בבקעה. הטווח בינם

לבינינו היה בין אלף ומאתיים לאלפיים ושבע-מאות מטרים. הזעקתי מייד את המג"ד לבוא לחזות במתרחש, שכן מחזה כזה אין רואים כל יום. בינתיים ניסיתי לעלות לעמדת-אש, אך ברגע בו עליתי אליה, ספגתי פגז בטנק שלי. זה היה הפגז הראשון שפגע בפלוגתי, מעין ברכת, בוקר טוב!... הוא פגע בחזית הטנק, ואף כי לא חדר פנימה, מכל מקום חבט בטנק חבטה עזה. ראיתי הבהק — ולאחר מכן עלה בטנק אבק רב, מחמת הדף-האוויר או מסיבה אחרת כלשהי. הודעתי לנהג כי נפגענו, והוריתי לו: „רוץ מהר אחורנית!“, אף שלא ידעתי אם יוכל לנוע אם לאו. משנוכחנו לדעת כי למרות הפגיעה נע הטנק אחורנית — הוקל לנו.

„עד עתה לא היה לי ניסיון קרבי, ותמיד סברתי כי אם גילו אותך, ודפקו'ך בך פגז — סופך הוא: עולים בלהבות וחסל. עתה, כשנוכחתי לדעת כי אנו חיים ונוסעים, הזעקתי את הפלוגה אלי והעליתיה לעמדות. הסברתי לאנשי בקיצור היכן היעד, והתחלנו לנהל קרב-אש עם טנקי-האויב. „משכתי חזק ככל שיכולתי לאגף הימני, לעבר מתקן-מכ"מ שרוף, אותו חיסלנו בערב הקודם, ומשם התחלנו לנהל את

הקרב בביר-לחפן

טנק לאחר פגיעה

„בבוקר יום שלישי, השישה ביוני, ספרתי בשטח כשישה עשר טנקים מצריים בוערים, ועוד ארבעה חמישה טנקים שלמים, אשר נוטשו“.

התארגנות בג'בל-ליבני

„השעה היתה כבר עשר, לערך. פלוגתו של גיא ואני כבר שבנו לעמדות, ואילו שאר הגדוד עדיין תדלק ותחמש; ואז קיבלנו פקודה לנוע על ציר הכביש לעבר ג'בל-ליבני, ולכבוש אותה על כל אשר בתוכה. יצאנו בסדר-תנועה כשפלוגתו של גיא מובילה, אני נע בעקבותיה ושאר יחידות הגדוד, שהיו עדיין בהתארגנות, צריכות היו לסיימה ולסגור אחרינו את הרווחים. נהגתי כך, כיוון שרציתי לפתוח בפעולה מייד. הנחתי כי עד אשר ניכנס לקרב, הם ישיגו אותנו. בשלב זה היו לרשותי בסך-הכל 25 טנקים, אשר מחציתם נמצאו עמי בתנועה, וכל היתר — בהתארגנות. מייד אחרי נע המח"ט עם חבורתו. תוך כדי תנועתנו נכנס לתוך השדרה שלנו כוח אויב, אשר נסוג מבידל-לחפן. כוח זה כלל משאיות אחדות, ונראה כי אף שניים-שלושה טנקים. המח"ט הודיע לי, כי כוח מצרי זה מצוי מאחוריו ונע עמנו באותו הכיוון; נלחץ על-ידי יחידה אחרת התערב בתוכנו בלא שהרגיש הוא בכך ובלא שהרגשנו אנחנו. המח"ט סטה וזו מן הציר, ואני סובבתי את הטנק שלי אחורנית ופתחתי באש על משאיות-האויב שנצמדו אלינו. היו שם כעשר משאיות, וחיסלתי אותן. מש-הסתובבתי אחורה קראתי לאחת המחלקות שהיו באיזור לבוא ולהצטרף אלינו, שמא ניזקק לעזרתה. אך עד אשר הגיעה מחלקה זו — כבר בער באש כל רכב-האויב שבשטח, ולא נזקקנו לעזרתה. לאחר חיסול הספיח המצרי שבנו למבנה, והמשכנו בתנועה דרומה עד לקרבת ג'בל-ליבני. העיכוב שגרמה לנו תקרית זו איפשר למעשה לכל יתר יחידות הגדוד להשיג אותנו. לפני ג'בל-ליבני יש שדה-תעופה, המוגן על-ידי מוצב של חיל-רגלים. הסתערנו על מוצב זה במהירות, והוא לא גילה כל התנגדות מיוחדת. פלוגת החרמ"ש עם מהלקת-טנקים אחת נשארו מאחור לטיהור שדה-התעופה. בדרך השמדנו עוד כשלושה-ארבעה טנקי-אויב, אשר נעו לבדם. על הכביש לפני ג'בל-ליבני נמצא מערך שכלל מוצבי חי"ר. מאחוריו איתרנו כשמונה טנקים פרוסים, ומאחוריהם נשתרעו מחנות ג'בל-ליבני, ובתוכם טנקים רבים. טנקים אלה

נתברר לי כי הטנק אינו נוסע. גלשנו אחורנית ככל שיכולנו, אך נשארו חשופים; הטנק לא זז. הוריתי לצוות לרדת; וכן ביקשתי מקשר-הטנק שלי להוריד עמו את מקלט-העזר, המצוי בטנק ה-מפקד. (מקלט זה מאפשר למפקד לקלוט באלחוט תחנה אחת נוספת). כאשר היה הטנק-קשר בתוך הצריח, הוא הרגיש (כפי שסיפר לי אחר-כך), כי משהו מוציא לו את מקלט-העזר מתוך ידיו. זו היתה פגיעה בצריח. הוא קפץ החוצה, ובו ברגע נפגע הטנק בתא-

התמסורות. בתא זה מצויה כמות גדולה של שמנים ודלק, והטנק התחיל בוער. אני כבר נמצאתי אז על-גבי טנק אחר, שכן רציתי להמשיך בניהול הקרב. ללא שהיות העליתי את הצוות שלי על הטנק האחר, שאת צוותו הקודם שילחתי אחורה. בשלב זה קיבלנו הוראה לרדת מן העמדות, ונסענו מייד לתדלק ולתחמש, שכן היינו כולנו, ריקים. היחידה שהחליפה אותנו המשיכה בינתיים במלאכה במקומנו.

„בשעה שנתברר כי הטנק שלי אינו יכול לנוע ואינני יכול להשתמש בו עוד, יצאנו מתוכו, ומתוך סקרנות הבטנו לראות מה אירע לו ומדוע אינו נוסע. מסתבר, כי הוא שותק מחמת פגיעה שניתקה את הזחל הימני שלו, וברור כי לא יכול היה לנוע יותר. ספרנו את הפגיעות בטנק ומצאנו כי היו שבע פגיעות. אני זוכר בבירור את הפגיעה הראשונה, וכן שתי פגיעות נוספות; אך יותר מכל זכורה לי הפגיעה האחרונה, אשר הציתה את הטנק לאחר שיצאנו מתוכו. יתר הפגיעות פגעו בטנק בלי שאני או מישהו מאנשי חשו בכך“.

המג"ד, סא"ל אברהם:

„עם שחר דיווח לי המ"פ גיא כי הוא רואה טנקים בבקעה. עליתי גם אני לעמדת-תצפית, וראיתי את הטנקים. ספרתי אותם ונוכחתי לדעת, כי לפני ששים טנקים. מייד פקדתי על כל הגדוד לעלות לעמדות ולפתוח עליהם באש.“

„המ"פ גיא סיפר כבר את השתלשלות האירועים עד אשר נסע לתדלק את הטנקים. בשעה 0900 החלו טנקי-האויב לסגת. עתה נכנס לפעולה גם חיל-האוויר שלנו. גיא הוסיף לירות על הטנקים המצריים עד אשר יצאו אל מחוץ לטווח היעיל של תותחיו. הפלוגה שהחליפה את פלוגתו של גיא ירתה אחריהם לטווחים ארוכים, עד אשר נוכחתי לדעת כי האש אינה יעילה יותר, ועל כן הפסקתי אותה. השארתי בעמדות רק טנקים-צולפים אחדים, והוריתי להם לירות ולזא לטווחים ארוכים, ולנסות לפגוע בכל מה שאפשר. כל הטנקים האחרים ירדו אחורנית לשם התארגנות-מחדש, כדי להיות מוכנים לנוע הלאה, דרומה, בעקבות כוח-האויב הנסוג. ההתארגנות נערכה בתוך ואדי חארידי, במרחק כ-2 ק"מ מאחורי העמדות, ותחת הפגזה קשה של האויב. אני מוכרח לציין את יעילותם של חיילי הדרגים, אשר תיספקו אותנו בנסיבות קשות אלו בתחמושת ובדלק — במהירות רבה.“